

116-012

ผู้บังคับ : การจัดเก็บเงินค่าแรงแทนการเดินทางแรงงานจากคนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๘

008412 16293034

๑

POOKPEE : THE POLL TAX COLLECTION FROM THE CHINESE
DURING BANGKOK PERIOD

Mr. Sonsak Shusawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

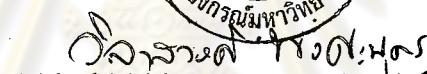
1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บุญปี : การจัดเก็บเงินค่าแรงแทนการเกย์ทั้งงาน
 จากคนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์
 โดย นายศรีศักดิ์ ชูสวัสดิ์
 ภาควิชา ประจำตีศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ชิตินา พิทักษ์ไพรawan

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ สุปัฒน์ ชัยวุฒิ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์ วิจารณ์ วงศ์บุตร)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ชิตินา พิทักษ์ไพรawan)

 กรรมการ

(อาจารย์ พิพากษา ยังเจริญ)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.นัตรทิพย์ นาดดา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวขอวิทยานิพนธ์ บุกปี้ : การจัดเก็บเงินค่าแรงแทนการเกษตรแรงงาน
 จากคนจนในสมัยรัตนโกสินทร์
 โดย นายศรศักดิ์ สุวัสดิ์
 ภาควิชา ประวัติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ชิติมา พิทักษ์ไพรawan

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุเมตติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ชิติมา พิทักษ์ไพรawan)

..... กรรมการ
 (อาจารย์ พิพากษา ยังเจริญ)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ฉักรทิพย์ นาถสุก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บุญนี้ : การจัดเก็บเงินค่าแรงแทนการสอนทั้งงานจากคนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์

ชื่อนิสิต นายกรศักดิ์ ชูสวัสดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ชิดima พิทักษ์ไพรวัน

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

ช่วง พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๕ เป็นระยะเวลาแห่งทุกคนจีนจำนวนมากอพยพเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพในเมืองไทยอย่างเสรี โดยทั่วไปแล้วคนจีนเหล่านี้รวมทั้งลูกหลานที่เกิดในไทยไม่ได้ถูกดึงเข้าสู่ระบบไฟร์ ผิดกับคนต่างด้าวที่ถูกจับอื่น เช่น เขมร. ลาว มองฯ พม่า ทำให้คนจีนเป็นกลุ่มชนอิสระในสังคมโดยไม่ต้องอยู่ใต้การควบคุมของมูลนายและปลดออกจากพันธะของระบบไฟร์ อย่างไรก็ได้ รัฐบาลถือว่าคนพากน้อยู่ใต้อำนาจการปกครองของกฎหมายไทย จึงต้องเสียภาษีอากรต่าง ๆ เป็นต้นว่า อากรคนนา อากรสมพัสดร เช่นเดียวกับคนพากอื่น ๆ ในระบบไฟร์ รวมทั้งต้องเสียภาษีพิเศษอีกประเภทหนึ่งซึ่งรัฐบาลเรียกเก็บจากคนจีนพากนี้โดยเฉพาะเรียกว่าบุญนี้

ความเหตุแห่งความแตกต่างของคนจีนกับชาวต่างด้าวที่ถูกจับอื่น ๆ ในระบบไฟร์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาว่า สังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าวมีภาวะและเงื่อนไขภายในอย่างไร จึงมีผลให้คนจีนเป็นกลุ่มชนอิสระปราศจากการควบคุมโดยระบบไฟร์ต่างไปจากคนพากอื่น ๆ ตลอดจนถึงการบุญนี้ว่า เป็นความต้องการของรัฐบาลที่จะให้ได้ผลประโยชน์ด้านแรงงานหรือด้านรายได้ในรูปเงินตรา และการบุญนี้มีส่วนในการควบคุมคนจีนพากนี้ด้วยหรือไม่อย่างไร

จากการศึกษาพบว่า ภาวะความต้องการแรงงานภายในประเทศเพื่อตอบสนองการขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจ ทำให้ต้องอาศัยแรงงานจำนวนมาก ในขณะที่แรงงานภายในประเทศถูกบุกรุกไว้ด้วยพันธะของระบบไฟร์ คนจีนจึงเป็นแรงงานอิสระที่ตอบสนองความจำเป็นด้านนี้ได้ ฉะนั้นรัฐบาลจึงไม่ได้คึ้งคนจีนเข้าสู่ระบบไฟร์

ประกอบกับคนจีนโดยทั่วไปมุ่งหารายได้เป็นการชั่วคราว มิใช่จะตั้งถิ่นฐานเป็นการ
ถาวร คนจีนจึงเป็นกลุ่มน้อยสระแตกต่างไปจากคนพากอื่น ๆ อันเป็นเหตุให้สามารถ
เข้าไปมีบทบาททางค้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองได้ และทำให้บางส่วน
กลยุทธ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยไปในที่สุด

ส่วนการศึกษาเรื่องภูก็พบัว การภูก็พบัวเป็นเพียงการจัดเก็บภาษีทางตรง
ประเภทหนึ่งจากคนจีนนอกจากนี้ไม่ใช่คนในบังคับต่างประเทศ และเมื่อพิจารณา
กีดขวางกับหลักเกณฑ์ ระบบที่มีวิธีการ การดำเนินการ และผลที่รัฐบาลได้รับจาก
การภูก็พบัว รัฐบาลต้องการผลประโยชน์ในรูปของเงินตราเป็นสำคัญมากกว่าจะ
มุ่งเกณฑ์แรงงาน หรือต้องการควบคุมคนจีนโดยตรง อย่างไรก็การภูก็พบัวเป็น
เครื่องยืนยันว่าจีนที่เสียเงินนี้เป็นจีนในบังคับไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Pookpee: The Poll Tax Collection from the Chinese
 during Bangkok Period

Name Mr. Sonsak Shusawat

Thesis Advisor Associate Professor Titima Phitakpraiwan

Department History

Academic Year 1980

ABSTRACT

During 1780 - 1910 a great number of Chinese immigrants came to Thailand. Generally, these Chinese including their born descendants, were not bound by the Phrai system like those other ethnic groups such as the Cambodians, the Laos, the Mons or the Burmese. Therefore, the Chinese were freemen in Thai society and were neither under control of any patrons nor under obligations of the Phrai system. However, the Chinese were treated as Thai subjects and they were obliged to pay taxes for example land tax and orchard tax, like those other ethnic groups under the Phrai system. Moreover, the Chinese exclusively had to pay a special kind of poll tax generally known as "Pookpee".

Due to the differences of treatment between the Chinese and other ethnic groups under the Phrai system, the investigation of this thesis was concentrated on the study of circumstances and conditions favourable to the Chinese who moved around Thai society as freemen. The thesis also studied the collection of poll tax to find out whether it served the government's need in form of corvee labour or in form of fiscal benefit and how this system enabled

the government to keep the Chinese under control.

The study revealed that the demand of labour to supply the expansion of production and commerce caused the lack of labour in Thai society. As the local labourers were tied up with the Phrai system, the Chinese immigrants, as free labourers could well serve the need. The government never attempted to absorb these Chinese into the Phrai system or made them corvee labour. Besides, the Chinese immigration in general was temporal because these people did not intend to settle down in Thai society. Their status as Freeman differentiated them from other ethnic groups and also provided them an opportunity to take part in Thai economics, society and administration. Some of these Chinese immigrants consequently became members of Thai society.

As for the collection of poll tax, it was found that "Pookpee" was only a kind of revenues earning directly collected from the non-foreign subject Chinese immigrants. The studies on rules, laws, methods, management and result of this collection disclosed that the government mainly wanted to obtain fiscal benefit more than to gain corvee labour or directly controlling the Chinese. The collection of poll tax or "Pookpee", however, could help the government to ascertain those Chinese who were Thai subjects.

กิจกรรมปีราก

ความกุณาของอาจารย์ติมิ พิทักษ์ไพรวน ในส่วนของอาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์อย่างรับผิดชอบ และในส่วนของความเป็นครูที่ดี เป็นสิ่งที่บุนเด็จสำคัญต่อ^๑
งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอ Jarvis พระคุณไว้ ณ ที่นี่

งานบริการเอกสารและหนังสือเป็นพื้นฐานสำคัญในการค้นคว้าและศึกษา^๒
ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของ หอเอกสาร หอสมุด และห้องสมุดต่าง ๆ
หลายแห่งในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหอจดหมายเหตุแห่งชาติซึ่งมุ่งบริการ
การค้นคว้าเอกสารสำคัญเป็นอย่างคี

ขอคิด คำเสนอกัน กำลังใจและกำลังแรงงานจาก พ. ฯ และเพื่อน ๆ
มีส่วนช่วยกันและผลักดันให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นไป เป็นร่าง และเป็นเรื่องได้
ในที่สุด ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณบรรดาพ. ฯ เพื่อนรุ่นพี่ เพื่อนร่วมรุ่น และเพื่อน
รุ่นหลัง ทั้งจากท่าพระจันทร์ ท่าพระ และเทวัลัย ที่มีส่วนช่วยเหลือผู้เขียนทั้งในทาง
ตรงและทางอ้อม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลงได้ถ้าหาก หากรับน้ำใจและความ
ช่วยเหลืออย่างดีอย่างจากคุณวารุณี สมบูรณ์ ในการพิมพ์ร่างและวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณเช่นไว้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอขอบพระคุณและขอบพระคุณ คุณคาดหอง-คุณยายทิน ปริญญา
นุสรณ์ พ่อ-แม่ พ. ฯ และน้องชงนี่ส่วนเกือบภูมิการศึกษาของผู้เขียนมาตลอด รวมถึง
คุณกราคร ตีลพัฒน์ เพื่อนที่กุศลาให้ยืมเครื่องพิมพ์คีด คุณสมเกียรติ แพทบุญ
เพื่อนที่คีดยังตลอดการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และคุณเกษมน โพธิคุณนันท์ เพื่อนที่คีด
ตลอดมา.

โครงการ-หลังปฏิวัติ

ร.ศ.๑๔๔

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	หน้า ๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๒
กิจกรรมประจำ	๓
สารบัญตาราง	๔
บทนำ	๕
บทที่	๖
๑. คนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๙๕ - ๒๔๕๓	๖
คนจีนก่อนสมัยรัตนโกสินทร์	๖
คนจีนในสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๙๕ - ๒๔๕๓	๘
ก. การอพยพของคนจีนเข้ามาเมืองไทย	๙
ข. ปัจจัยภายในประเทศที่มีส่วนต่อการเปิดรับคนจีนอพยพ ..	๑๐
๙. ความต้องการด้านแรงงานเพื่อใช้ในการค้า ..	๑๖
ก) เหตุจากการฟื้นฟูการค้าระหว่างประเทศ ..	๑๖
ข) แรงงานเพื่อใช้ในการก่อสร้างทางวัสดุ ..	๒๐
๑๒. ผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับจากคนจีน	๒๓
ก) การขยายตัวทางการผลิตและการค้า ..	๒๓
ข) รายได้ของรัฐบาลบางประการซึ่งเกี่ยวพัน กับจำนวนคนจีน	๒๕
คนจีนในสังคมไทย	๒๕
ก. บทบาทของคนจีนทางเศรษฐกิจ	๒๕
ข. การแต่งงานระหว่างคนจีนกับคนไทย	๓๗
ค. คนจีนกับการปกครองและตำแหน่งทางราชการ ..	๓๘
สถานภาพของคนจีนในสังคมไทย	๔๗
ก. คนจีนในบังคับไทย	๔๗
ข. จีนในระบบไฟร์	๔๘
๒. จีนอกรอบบ้านไฟร์	๔๙

๑. คนจีนในบังคับต่างประเทศ	๔๖
๒. มูลเหตุของการบุกเบี้ยงพิจารณาเกี่ยวกับการเริ่มต้นการบุกเบี้ยง และหลักเกณฑ์การบุกเบี้ยงในระบบแรกบางประการ	๕๒
เหตุแห่งการบุกเบี้ยง	๕๒
กำเนิดของคำว่า "บุกเบี้ยง"	๕๖
ปัญหาและข้อพิจารณาเกี่ยวกับระบบเวลาการเริ่มต้น การบุกเบี้ยง	๕๘
ปัญหาและข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การบุกเบี้ยงในระบบแรก บางประการ	๖๒
๓. หลักเกณฑ์ระเบียบวิธีการ และการดำเนินการ	๖๕
หลักเกณฑ์สำคัญในการบุกเบี้ยง	๖๕
ก. กำหนดเวลาการบุกเบี้ยง	๖๕
ข. บุคคลที่ต้องเสียค่าแรงบุกเบี้ยงและที่ได้รับการยกเว้น	๗๒
๑. คนจีน	๗๒
ก) คนจีนที่ต้องเสียเงินค่าแรงบุกเบี้ยง	๗๒
ข) คนจีนที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าแรง บุกเบี้ยง	๗๖
๒. คนสูบฝืนที่ไม่ใช่จีน	๗๘
๓. จำนวนเงินที่คนจีนต้องเสียเป็นค่าแรงบุกเบี้ยง	๘๐
๔. จีนบุกเบี้ยง	๘๙
๕. จีนภรีกา	๙๒
๖. จีนนั่งแคง	๙๓
๗. จำนวนเงินที่จีนแบ่งคงต้องเสียเป็นค่าแรงบุกเบี้ยง	๙๖
๘. จีนแบ่งคงมีสังกัด	๙๗
๙. จีนแบ่งคงไม่มีสังกัด	๙๘

๑. ระเบียบวิธีการจัดการบัญชีและการคำนวณงาน	๕๙
ก. หน่วยงานที่ดำเนินการบัญชี	๕๙
ข. การส่งข้าหลวงออกไปจัดการบัญชี	๕๖
ค. ตราประทับครั้งและใบเสร็จ	๕๘
ด. ตราประทับครั้ง	๕๘
๔. ใบเสร็จ	๗๐๐
๕. การคำนวณบัญชี	๗๐๙
๖. ช่วงเวลาการบัญชี	๗๐๙
ก) การสำรวจและทำบัญชีรายชื่อคนเงิน	๗๐๓
ข) การบัญชี	๗๐๕
๒. ช่วงเวลาการตรวจสอบ	๗๐๖
๓. การส่งเงินค่าแรงบัญชี	๗๙๐
๔. บทลงโทษเกี่ยวกับการบัญชี	๗๙๙
๑. จันที่มีปริญรือใบเสร็จปลอม	๗๙๙
๒. จันที่ไม่มีเงินเสีย	๗๙๗
๓. จันที่ไม่ได้เสียค่าแรงบัญชีตามกำหนดเวลา	๗๙๔
๔. จันที่ทำบัญชีลูกหนี้หรือเดียวหาย	๗๙๕
๕. ปัญหาในการคำนวณงานและผลประโยชน์ที่รับจาก การบัญชี	๗๙๗
ปัญหาในการคำนวณการ	๗๙๗
ก. ขอบเขตของและข้อหักหองในการปฏิบัติราชการ	๗๙๗
๑. ข้าหลวงมอบให้บุคคลอื่นไปจัดการบัญชีแทนตน	๗๙๗
๒. ข้าหลวงบางคนมีงานซ้ำซ้อนหรือทำการไม่ติดอก	๗๙๖
๓. ข้าหลวงคำนวณการน้อยกว่ากำหนด	๗๙๘
๔. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเงิน	๗๙๙
๕. การบัญชีมิผลผลกระทบต่อรายได้ค่านเงิน	๗๙๙

บ. ปัญหาที่เกิดจากคนจีน	๑๒๕
๑. ปฏิกริยาหัวไช่ของคนจีนที่มีต่อชาวบุกเบิก	๑๒๕
๒. การหลีกเลี่ยงชาวบุกเบิก	๑๒๖
๓. คนจีนไม่มีเงินเสีย	๑๒๘
ค. ปัญหาเกี่ยวกับกังสุกต่างประเทศ	๑๓๐
๑. คนจีนทำงานในสถานกังสุกต่างประเทศ	๑๓๑
๒. คนจีนในบังคับต่างประเทศ	๑๓๒
ผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับจากการบุกเบิก	๑๓๔
ก. ผลประโยชน์ทางตรง	๑๓๔
๑. รายได้จากการบุกเบิกตามบันทึกของชาวต่างประเทศ	๑๓๔
ก) รายได้จากการบุกเบิกตามบันทึกของครัวเรือน	๑๓๔
ข) รายได้จากการบุกเบิกตามบันทึกของปลาแล้วซื้อ	๑๔๐
๒. รายได้จริงจากการบุกเบิก	๑๔๑
๓. การนำรายได้ไปใช้จ่าย	๑๔๑
๔. ผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้ทางอ้อม	๑๔๒
๕. การทราบยอดจำนวนคนจีน	๑๔๔
ก) จำนวนคนจีนและครอบครัว	๑๔๔
ข) จำนวนคนจีนที่เสียค่าแรงบุกเบิก	๑๔๕
ค) การนำยอดรวมคนจีนบุกเบิกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาการกระจายตัวของคนจีนในเมืองไทย	๑๔๖
๖. รายได้ประเภทอันลับเบื้องมาจากการบุกเบิก ...	๑๔๘
๗. จีนที่บุกเบิกกันมีเครื่องยืนยันว่าเป็นจีนในบังคับไทย	๑๔๙

ศูนย์บริการอาชญากรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า

๑๖๕

๑๖๖

๑๗๗

๑๘๗

๒๙๖

บทสรุป	
การยกเลิกการผูกปี	
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรายการ

หน้า

รายการที่ ๑	แสดงปีที่มีการยูกปีในกำหนดทุก ๓ ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีที่	
	หลักฐานแนบท้าย พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๔๘	๗๙
รายการที่ ๒	แสดงรายชื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการยูกปี	๘๔
รายการที่ ๓	แสดงรายได้จากการยูกปีเทียบกับรายได้แผ่นดินปีทาง ๆ	๙๔๙
รายการที่ ๔	แสดงจำนวนรายละของเงินจากการยูกปีเมื่อเทียบกับรายได้แผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๕ - ๒๕๔๐	๙๔๔
รายการที่ ๕	แสดงการใช้จ่ายเงินได้จากการยูกปีระหว่างรัชกาลที่ ๒ - รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๔ - ๒๕๔๕)	๙๔๕
รายการที่ ๖	แสดงจำนวนคนจีนที่เสียค่าแรงยูกปีเฉพาะปีที่มี kappa เดชก่อนซัง สมบูรณ์ (พ.ศ.๒๕๐๖ - ๒๕๔๔)	๙๔๕
รายการที่ ๗	แสดงจำนวนคนจีนที่เสียเงินยูกปีตามเมืองในสังกัดกรมทาง ๆ และกรุงเทพฯ พ.ศ.๒๕๐๖ และ ๒๕๐๗	๙๔๗
รายการที่ ๘	แสดงจำนวนรายละของคนจีนที่เสียเงินยูกปีตามเมืองในสังกัด กรมทาง ๆ และกรุงเทพฯ พ.ศ.๒๕๐๖ และ ๒๕๐๗	๙๔๙

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สมัยรัตนโกสินทร์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๕-๒๔๗๓ เป็นช่วงเวลาหนึ่งที่คนจีนจำนวนมากอพยพหลังให้เลี้ยงมาแสวงหาประโยชน์ในไทย และต่อมาบางส่วนได้คงถิ่นฐานเป็นการถาวร คนจีนอพยพและเชื้อสายของคนจีนที่เกิดในไทยเหล่านี้โดยทั่วไปอยู่ใต้อำนาจการปกครองของกฎหมายไทยมาตรฐานเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีสั่งแต่ต้นทางไม่ตรึงยื่นยอมให้รัฐบาลจีนตั้งกงสุลและทำราชการสุดเพื่อญูและคุ้มครองคนไทยในบังคับของตนได้ ทำนองเดียวกับสัญญาบาร์บีง แม้กระนั้นคนจีนก็ไม่ได้เป็นไฟฟ้าข้างผู้ดินของมูลนายสูงสุดก็อีกประมหากษัตริย์โดยพลัน ทราบเท่าที่ยังไม่สมัครใจเข้าสู่ระบบไฟฟ้า ภัยการขันสังกัดมูลนายและมีภาระสำคัญคือการรับใช้มูลนายในภูมิประเทศงานเกษตรตามพันธะแห่งระบบไฟฟ้า ดังนั้นคนจีนที่ยังไม่เข้าสู่ระบบไฟฟ้าจึงเป็นกลุ่มน้อยที่ประสบจากมูลนายโดยความคุณและปลดออกจากพันธะแห่งระบบไฟฟ้า ฝิกษากฎไฟฟ้าหรือคนในระบบไฟฟ้านั้น ๆ อย่างไรก็คือคนจีนพากันหักห้ามเสียภาษีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และการอาชีพของคน เช่น อาการค่านา อาการสมัพตรารเสนอเหมือนกับคนอื่น ๆ และยังคงเสียภาษีประจำเดือนซึ่งรัฐบาลเจ้าของเรียกเก็บเฉพาะพวกคนเหล่านี้ เรียกว่าภาษี "บูกปี"

การบูกปีเป็นรูปธนบัตรโดยตรงเดียวที่ต่อคนจีนให้อำนาจการปกครองและกฎหมายไทยที่ไม่สังกัดมูลนาย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาเพื่อสร้างความกระชับ เกี่ยวกับการบูกปีในขอบเขตของเรื่องบุคลเหตุ หลักเกณฑ์ ระเบียบวิธีการ การดำเนินการ บัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ ผลที่รัฐบาลได้รับและการยกเลิก โดยมีแนวพิจารณาฯ การบูกปีเป็นความต้องการของรัฐบาลเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ในภูมิประเทศงานหรือเงินตรา และยังมีส่วนในการควบคุมคนจีนภายในประเทศหรือไม่

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาว่าสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบันในอย่างไร ทำให้คนจีนอพยพและลูกหลานจีนที่เกิดในไทยสามารถเข้ามามีบทบาทค้างคาว ๆ ในสังคมไทยได้อย่างเสถียร และคนจีนเหล่านี้มีความบุกเบิกระบบสังคมไทยหรือระบบไฟฟ้ามากน้อยเพียงใด

- ๒. เพื่อศึกษาถึงมูลเหตุและการเริ่มต้นของการบูรณะ
- ๓. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่เรียกว่าการบูรณะ ในเรื่องของหลักเกณฑ์สำคัญ ระบบที่ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับ
- ๔. เพื่อศึกษาถึงข้อพิจารณาของรัฐบาลในการตัดสินใจ เลิกการบูรณะ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่องบูรณะมีข้อจำกัดในเรื่องหลักฐาน เพราะหลักฐานเหล่าที่ค้นพบ เป็นหลักฐานสมัยรัตนโกสินธ์และลื้นสุดในปลายรัชกาลที่ ๔ อันเป็นระยะที่การบูรณะ ถูกยกเลิกไป กั้นนั้นขอบข่ายของการศึกษาจึงอยู่ในสมัยรัตนโกสินธ์จนถึงปลายรัชกาลที่ ๕ ส่วนเนื้อหาในการศึกษาได้เน้นถึงหลักเกณฑ์ ระบบที่ปรับปรุง การค้า การลงทุน และผลประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับเป็นสำคัญ เพื่อสุ่มแนวการพิจารณาที่กำหนดไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้

เนื่องจากการบูรณะและการเกณฑ์แรงงานคนจีนเป็นเรื่องที่ยังไม่มีผู้ศึกษาอย่างเจาะลึก การศึกษาเรื่องนี้จึงมุ่งเน้นจะซึ้งให้เห็นสภาพของคนจีนในสังคมไทย ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งทราบถึงวิธีการปฏิบัติของบุปครอง ไทยที่มีต่อคนจีนอย่างเฉพาะเรื่อง และยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับการภาระอากรสมัยรัตนโกสินธ์เพิ่มมากขึ้น และในส่วนรวมจะช่วยขยายขอบเขตการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยด้านการเมืองรัฐกิจและสังคม ซึ่งยังจำกัดอยู่ในวงแคบให้กว้างขวางขึ้น

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะใช้วิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ (Historical Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และจะเสนอผลงานโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เอกสารที่ใช้ค้นคว้ามีทั้งเอกสารชนิด (Primary Sources) เช่น ใบบอกร สารครา หนังสือโทคอบทางราชการ รายงานการประชุมเสนาบดี พระราชนักุณฑิ และประกาศ König ฯ ของทางราชการ ส่วนเอกสารชนิดรอง (Secondary Sources) มีหนังสือเล่ม บทความตามวารสารต่างๆ และวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

อักษรย่อที่ปรากฏในเชิงอรรถ

หจช.	หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
หวญ.	ห้องธิรญาณ
ร.๖	เอกสารรัชกาลที่ ๖
ร.๗	เอกสารรัชกาลที่ ๗
ร.๘	เอกสารรัชกาลที่ ๘
ร.๙	เอกสารรัชกาลที่ ๙
ร.๑๐	เอกสารรัชกาลที่ ๑๐
กท.	เอกสารเบื้องเล่มกระทรวงการต่างประเทศ
กท.	เอกสารเบื้องเล่มกรมพระกลาโหม
ค.	เอกสารกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
น.	เอกสารกระทรวงนครบาล
พ.ด.	พระราชหัตถเลขาธิรัชกาลที่ ๕-รัชกาลที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๖๖- พ.ศ. ๒๔๖๗
พ.ศ.	เอกสารเบื้องเล่ม สารบัญสบุคพิเศษ
ม.	เอกสารกระทรวงมหาดไทย
มท.	เอกสารเบื้องเล่มกรมมหาดไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

การอ่านมาตรฐานไทย

๗๕

กั๊ลิ๊ง
เพ่อง

บวท
สลง

๗๖